

L'ALTERNATIU

Equinocci de tardor 1992

preu d'ajut 100 ptes.

CIMERA DE
LA TERRA 1992

11 DE
SETEMBRE

SUMARI

Presentació	1
La Cimera de la Terra (La Conferència de les NNUU sobre medi ambient i desenvolupament)	3
Declaració de Rio de Janeiro de les ONG'S	6
Cap a la Independència Ecològica de Catalunya	8

Conferència de Pobles Indígenes i Tribals dels Boscos Tropicals	10
El futur de l'ecologime a Catalunya: La visió d'Alternativa Verda	14
Trobada Verda Planetària (Intervenció d'Alternativa Verda)	15

ALTERNATIVA VERDA

ALTERNATIVA VERDA - Moviment Ecologista de Catalunya
Centre de Documentació i de Dades

Adreça Postal (Postal Address):

Apartat de Correus 10017 (P.O.Box 10017)
08080 Barcelona, El Barcelonès, CATALUNYA

Visites (Visitors):

Passatge Madoz 6 2n 2a
08002 Barcelona, El Barcelonès,
CATALUNYA

telefon:

93-4122124 / 34-3-4122124 (international)

telex:

93-4124710 / 34-3-4124710 (international)

e-mail:

GreenNet: ecosavcatalo@gn

Adreces Postals de les organitzacions locals: (Postal Addresses of local organisations)

- * Alt Llobregat: Tl.93-8726352 08240 Manresa, El Bages
- * Sobrieroca 9 2n
- * Baix Llobregat: Tl.93-6374004 08640 Viladecans, El Baix Llobregat
- * Sant Joan 8 1r
- * Barcelonina: Tl.93-4122124 08080 Barcelona, El Barcelonès
- * Nord-Est: Tl.972-772011 17130 L'Escala, L'Alt Empordà
- * Osona: Tl.93-860604 08552 Taradell, Osona
- * Carretera de Balenyà, 16, 3r 1a
- * Terres de Ponent: Tl.973-126120 25080 Lleida, El Segrià
- * Apartat de Correus 744
- * Comarques Meridionals: Tl.977-844010 43470 La Selva del Camp, El Baix Camp
- * Avda. Puig i Ferrater 10

Sr. Carter

SI US PLAU, ARSENYALEU AMB UNA X LA CAUSA DE LA DEVOLUCIÓ	
DESCONEGUT	
REFUSAT	
ABSENT	
ADREÇA INCORRECTA	
SE NANÀ SENSE DEIXAR ADREÇA	
ALTRES	

LA CIMERA DE LA TERRA

("EARTH SUMMIT")

LA CONFERÈNCIA DE LES NNUU SOBRE MEDI AMBIENT I DESENVOLUPAMENT

Al llarg de la primera quinzena de juny varen tenir lloc a Rio de Janeiro diversos esdeveniments d'abast mundial.

Allí es va reunir la Conferència de les Nacions Unides sobre Medi Ambient i Desenvolupament - CNUMAD. Era la culminació d'un procés iniciat l'any 1989 quan les NNUU adoptaren la Resolució 44/228 per la qual es convocava l'esmentada Conferència.

Per una banda, la Cimera de la Terra aplegava, per primera vegada en la història de la humanitat, 172 delegacions governamentals, la majoria d'elles encapçalades per caps d'estat o de govern, per tractar de fer front a l'estat de degradació ecològica i social que viu el nostre planeta.

Per l'altra banda, més de 20.000 persones d'arreu del planeta, representant més de 6.000 Organitzacions No Governamentals - ONG's, 700 expositors, més de 400 actes públics i més de mig milió de visitants donaren vida al Fòrum Global'92. Mai abans en la història humana, tanta gent diferent, de trajectòries tan diverses i amb interessos tan variats, s'havien aplegat juntes en un lloc per discutir, tractar i solventar un problema comú: el preocupant deteriorament ecològic i social del planeta Terra.

LA CIMERA DE LA TERRA

És el resultat d'un procés iniciat l'any 1972 a Stóckholm, on es va reunir la Conferència de les NNUU sobre el Medi Humà, que va fer néixer el Programa de les NNUU pel Medi Ambient - PNUMA. Deu anys després, es reunia a Nairobi la comunitat mundial d'estats fent públic un balanç crític conegut com la "Declaració de Nairobi". A la fi de l'any 1983, l'Assemblea General de les NNUU va crear la Comissió Mundial pel Medi Ambient i Desenvolupament - CMMAD, que després de quatre anys de treball, reunions i audiències públiques, donava a conèixer el seu informe "El Nostre Futur Comú", també conegut com "Informe Brundtland" en honor a la presidenta de la Comissió, Gro Harlem

Brundtland. Aquest informe utilitza el concepte de "desenvolupament sostingut" per referir-se a un tipus de desenvolupament que no posi en perill les bases sobre les quals s'ha de sustentar el futur de les generacions que vindran. Una de les recomanacions de l'esmentat informe era que les NNUU convoquessin una Conferència sobre Medi Ambient i Desenvolupament, cosa que les NNUU realitzaren l'any 1989.

Un aspecte important de la CNUMAD ha estat el procés seguit des de la seva convocatòria fins a la seva realització. Al llarg del procés s'anaven configurant els temes a tractar a través de les anomenades Prep-Com (reunions del Comitè Preparatori de la CNUMAD) i a través dels anomenats Fòrums Públics ECO'92. Es realitzaren 4 Prep-Com's (Nairobi, agost 1990; Ginebra, març i agost 1991; New York, març 1992) i molts més Fòrums Públics (Nairobi, Bangkok, Moscou, El Cairo, New York, Sydney, Mèxic, Tòquio, ...). Així es va anar confeint la llista de temes a tractar a la CNUMAD: l'Agenda 21, la Carta de la Terra, les Convencions sobre Canvi Climàtic i sobre Biodiversitat, juntament amb totes les temàtiques relacionades amb ells (finançament, transferència de tecnologia, consum, institucions, boscos, salut i seguretat, economia internacional, corporacions transnacionals, etc).

Al llarg de tot el procés preparatori de la Conferència, la participació de sectors independents de la societat en el procés decisonal va ser una peça clau. Les Organitzacions No Governamentals - ONG's - poderen participar en les reunions del Comitè Preparatori i en les reunions de treball del secretariat de la CNUMAD, fent propostes a les delegacions governamentals, ajudant als governs en la redacció dels informes nacionals, en la redacció d'esborranys de documents. Fins i tot en alguns casos, les ONG's foren invitades a formar part de les delegacions oficials en les negociacions.

I així es va arribar a la Cimera de la Terra on un grup majoritari de 153 països es comprometien a trobar formes de deturar el procés que mena a la

desestabilització del clima i a preservar la diversitat biològica del planeta. També el plenari de CNUMAD va adoptar l'Agenda 21: un Pla d'Acció de cara al segle XXI, amb 120 capítols i 800 pàgines, per afrontar la problemàtica ecològica i social que avui patim, si volem "reconciliar les activitats humanes amb les lleis de la natura", en paraules de Gro Harlem Brundtland, primera ministra de Noruega i presidenta de la Comissió Mundial sobre Medi Ambient i Desenvolupament. També la Conferència oficial va aprovar la "Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament", amb 27 punts de drets i obligacions dels governs compromesos en l'anomenat "desenvolupament sostenible".

EL FÒRUM GLOBAL'92.

Paral·lelament, les ONG's d'arreu del Planeta, a més de la seva participació en les reunions del Prep-Com i en els Fòrum Públics previs a la CNUMAD, s'engatjaven en un procés que menaria al Fòrum Global'92, que es va celebrar al Parc Flamengo de Rio de Janeiro, de l'1 al 14 de juny.

Però prèviament al Fòrum Global'92, les ONG's havien iniciat un procés d'aplegament geogràfic i/o per interessos comuns i convocaven múltiples reunions arreu del món.

Reunions continentals d'ONG's a Àfrica, Nordamèrica, Amèrica Llatina, Australàsia i Pacífic, culminaren en la Conferència Mundial d'ONG's en relació a la Cimera de la Terra. A aquest encontre l'anomenaren "Les arrels del Futur" (París, 17-20 desembre 1991) i en ell es va redactar el Programa YA WANANCHI (que en idioma swahili significa "Filles i Fills de la Terra"), que no és altra cosa que el Pla d'Acció de les ciutadanes i ciutadans pel decenni de 1990.

Reunions sectorials com ara el Congrés Mundial de Dones per un Planeta Saludable (Miami, 8-12 novembre 1991) on es va elaborar la proposta alternativa a l'Agenda 21 oficial, concentrant l'acció

de les dones; el Fòrum Mundial de Joves preparatori de la CNUMAD (San José, Costa Rica, 22-29 març 1992) o la Conferència Mundial de Pobles Indígenes sobre Medi Ambient, Desenvolupament i Territori (al poblat Kari-Oka, 21-31 maig 1992).

A mesura que s'anava apropant el primer de juny, es multiplicaven les conferències i fòrums dels sectors interessats: Fòrum d'Indústries sobre Medi Ambient i Desenvolupament, Fòrum Urbà Internacional, Fòrum Internacional de Premsa, Medi Ambient i Desenvolupament, etc.

També les organitzacions ecologistes que han escollit la via d'acció política institucional, les organitzacions verdes, s'aplegaren en la Primera Trobada Verda Planetària (Rio de Janeiro, 30-31 maig 1992), convocades pel Grup Verd del Parlament Europeu i el Partit Verd Brasileny. Cal dir que Alternativa Verda hi va ser present i va fer valer el dret de les nacions sense estat a participar-hi en igualtat de condicions. En la trobada es va elaborar un document dirigit a la Cimera de la Terra on, entre altres coses, s'instava als líders polítics mundials a assumir les seves responsabilitats per a fer front a la degradació ecològica del planeta.

I així es va arribar al Fòrum Global'92. En realitat aquest Fòrum era un Fòrum de Fòrums, ja que simultàniament es realitzaven nombroses activitats de tota mena que anaven a càrrec de les ONG's presents a Rio.

El Fòrum Global'92 constava de múltiples espais físics, alguns situats a l'interior del Parc Flamengo i altres dispersos per la ciutat de Rio, a més de l'Hotel Glòria que era la seu des d'on es coordinava tot plegat.

Entre les més de 400 activitats realitzades al llarg dels 15 dies de durada del Fòrum Global's en poden destacar unes quantes. N'he escollit unes poques per la seva significació especial.

EL PARLAMENT DE LA TERRA.

La Coalició Global per a la Biodiversitat Cultural va organitzar el Parlament de la Terra, una reunió internacional de persones que no tenen veu a les reunions oficials, ja que les seves veus, un reflexe de la diversitat biològica i cultural del planeta Terra, són silenciades per la falsa superioritat de la societat

industrialista. D'alguna manera era evidenciar que el veritable "descobriment" vol dir reconèixer les existents pràctiques dels pobles indígenes i tradicionals, les vides dels quals depenen de la conservació i managment dels recursos naturals. Els objectius del Parlament de la Terra eren: l'establiment de vincles entre les pobles i nacions indígenes i ecologistes i científics d'arreu del món; la informació al públic de la riquesa, complexitat i relevància dels coneixements indígenes; la documentació de sistemes alternatius de managment de la biodiversitat, dels boscos i dels ecosistemes, la conservació, el desenvolupament sostenible, la restauració ecològica; el desenvolupament d'estratègies pel reforçament (polític, social, cultural, econòmic) del paper de les comunitats locals en l'establiment de prioritats globals.

EL FÒRUM INTERNACIONAL D'ONG'S I MOVIMENTS SOCIALS.

Sota el lema "Compromisos pel Futur" s'aplegaren més de 2.000 persones representant centenars d'organitzacions pel canvi social i crearen un procés d'elaboració de Tractats Alternatius als oficials. A partir d'una llista inicial de 30 propostes de treball, es formaren grups d'afinitat en els quals participaven, amb dret a veu i a vot, les persones que representaven ONG's signataries (les que es comprometien a seguir tot el procés, des de l'inici fins al final) i amb dret a veu les ONG's observadores.

Així després de moltes hores d'enriquidors debats, es consensuaren 38 Tractats i la Carta de la Terra, l'estructura dels quals es configura a partir d'uns principis i d'unes accions en les quals es comprometen totes les ONG's que els fan seus, a més de les ONG's signatàries. Els 39 documents s'agrupen en 5 temàtiques:

- cooperació entre ONG's i enfortiment d'estructures:

banc de tecnologia,
codi d'ètica,
cooperació entre ONG's,
procés per adoptar decisions entre ONG's,
Carta de la Terra,
cura primària del medi ambient,
pobresa,
pobles d'Amèrica,
comunicació.

- temàtiques econòmiques alternatives:
models econòmics alternatius,
corporacions transnacionals,
comerç,
deute,
fuites de capital i corrupció,
consum i estil de vida.

- grans temàtiques ambientals:

canvi climàtic,
boscos,
biodiversitat,
biotecnologies,
energia,
occeans,
residus,
energia nuclear.

- producció d'aliments:

agricultura sostenible,
seguretat alimentària,
aigua fresca,
pesca,
zones àrides,
"cerrados".

- temàtiques intersectorials:

racisme,
militarisme,
dones,
població,
infants i adolescents,
joventut,
educació,
urbanització,
pobles indígenes,
disminuïts.

D'alguna manera els tractats entre ONG's donen resposta a preguntes com ara: què hem de fer per eliminar la pobresa i protegir el planeta?, de quina manera poden ser més efectives les ONG's?, com podem organitzar-nos i crear mecanismes de cooperació que permetin la més àmplia participació en els processos decisoris a nivell mundial?, com podem compartir recursos, tecnologies i informació de forma equitativa, justa i sostenible?.

Com a cloenda el Fòrum Internacional d'ONG's va consensuar la Declaració de Rio de Janeiro, alternativa a l'oficial.

LA CAMPANYA DE LA CIMERA CIUTADANA.

Va ser una altra iniciativa dins del Fòrum Global'92 que va aplegar activistes i organitzadors d'arreu del planeta dedicats a la preservació de les seves

comunitats. Va ser una oportunitat única per aprendre, de primera mà, sobre els projectes d'aquesta gent. I no solament això, sinó que va ser l'ocasió de planejar l'estampida imparabile necessària per a completar la inacabada agenda de la Cimera de la Terra.

Cada dia, des del 8 fins al 12 de juny, després de senzilles cerimònies d'obertura, dirigides per líders de nacions indígenes (entre ells, Leon Shennandoah -cap del Gran Consell de la Confederació Iroquesa de les 6 Nacions-, Oren Lyons -líder espiritual de la nació Onondaga-), es podien escoltar els relats d'experiències en el camp de la resistència ecològica i de la innovació social. Allí es va fer públic els milions de signatures que havien recollit iniciatives com ara "La Petició pels Drets de les Generacions Futures" de la Fundació Cousteau, "El Pacte per la Terra" (promogut per centenars d'organitzacions -a Catalunya li donava suport la Comissió Catalana del Dia de la Terra), "El compromís per la Terra", etc. També allí es va anunciar la "Campanya per la Terra" que agruparà, arreu del planeta, iniciatives de tota mena, entre elles la creació d'un cos juvenil per a la restauració de la Terra. En la presentació de la Campanya podem escoltar Olívia Newton-John i John Denver cantant a duet la cançó "Mare Terra" i fent un discurs ecologista que ben pocs intel·lectuals dels nostre país serien capaços d'assumir.

EL "PLANETA FEMEA".

Sense cap mena de dubtes, una de les activitats més concorregudes del Fòrum Global, va ser la que s'aplegava sota la denominació de "Planeta Femea" (Planeta Fèmina).

Cada dia, a partir de les 9 del matí i fins la vesprada, centenars de dones es reunien a l'estructura més gran de totes les instal·lades al Parc Flamengo, per a participar en les activitats de reivindicació feminista. Allí es tractaren temàtiques específiques: diversitat i solidaritat, biotecnologia i biodiversitat, deute i comerç, polítiques de població, salut i medi ambient, codi d'ètica ambiental i responsabilitat, informació i educació, desenvolupament sostenible des del punt de mira de les dones africanes, militarisme i medi ambient, vers una ciència i una tecnologia de les dones pel desenvolupament sostenible, el paper de la dona en el canvi de patrons

de consum, dona, pobresa, drets de la terra, alimentació i seguretat.

Debats, tallers, exposició i discussió d'experiències, creació de xarxes, tot animat i coordinat per dones de diverses tradicions culturals. Entre elles Vadana Shiva (i la seva crítica radical-ecologista de la ciència i la tecnologia patriarcal, que va viure d'aprop l'ecologisme pràctic del moviment chipko, a les vessants de l'Himalaia), Pa' Ris' Ha (anciana de la nació Txeroki) amb els seus cants i danses per a "sentir" la Terra, la doctòra Rosalie Bertell (del "International Institute of Concern for Public Health" de Toronto, investigadora mundialment reconeguda pels seus estudis sobre els efectes de les baixes dosis de radiació i impulsora de l'Aliança Global Anti-Nuclear de ciutadans i legisladors) exposant la campanya per a la destitució del director de l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica, etc.

No hi va faltar, entre les activitats feministes, la vetlla a la platja de Leme (des de mitjanit fins a la sortida del sol). Allí es reuniren milers de dones (i alguns homes), tot compartint la dansa, el menjar i la joia, al so dels tambors i a la llum de les espelmes, per a celebrar l'esperança i la fe en la vida i en un món més compassiu.

LA CIMERA PARLAMENTÀRIA DE LA TERRA.

El Fòrum Global de Líders Espirituals i Parlamentaris per a la Sobrevivència Humana (conegut per haver organitzat la Conferència sobre la Sobrevivència Humana a Oxford, abril 1988; el Fòrum Global sobre Medi Ambient i Desenvolupament a Moscou, gener 1990 i per estar organitzant el Fòrum "Canvi de Valors per a la Sobrevivència Humana" a Tokio, l'abril de 1993) fou el responsable d'aquesta Cimera, que es va reunir al Palau Tiradentes (seu de l'antic parlament brasiler i ara seu de l'Assemblea Legislativa de l'Estat de Rio de Janeiro), dels dies 5 al 7 de juny. S'hi aplegaren 350 persones, 270 parlamentàries i la resta líders espirituals, de les ciències, de les arts, de la comunicació, de la indústria, etc., que sota la batuta de John Denver actuant com a mestre de cerimònies i amb la música de Paul Winter, compartien visions de com anar implementant els valors i les accions necessàries per a salvar el planeta i les persones que hi vivim. A aquesta Cimera hi varen

participar el Dalai Lama, Helder Camara, el Gran Mufti de Siria, la líder del Cinturó Verd de Kenia, etc.

L'ARBRE DE LA VIDA.

Va ser un símbol central al Parc Flamengo, de la mateixa manera que els "Arbres de la Vida" són un símbol universal d'equilibri entre els éssers humans, la Terra i la Natura. Entorn seu s'hi varen anar penjant centenars de milers de compromisos escrits en forma de fulla d'arbre (fins al dia de la cloenda s'en havien recollit més d'un milió), de ciutadans i ciutadanes del món per ajudar a salvar la Terra. Va ser una idea de Jonathon Porritt (antic portaveu del "Green Party" anglès, antic director de "Friends of the Earth", autor de nombrosos llibres i presentador de programes ecologistes a la BBC), plasmada en forma d'escultura metàl·lica per l'artista Peter Avery. Al peu de l'Arbre de la Vida cada vesprada s'hi feien activitats de tota mena.

ALTRES ACTIVITATS

- *El Fòrum Obert de Conferenciants.*

Una de les activitats amb gran concurrència era el Fòrum Obert de Conferenciants. Allí hi varem poder escoltar Lester Brown (President del "Worldwatch Institute"), Vadana Shiva (de la Fundació de Recerca per una Política de Recursos Naturals), Jacques Cousteau, Jerry Brown (antic governador de Califòrnia, amb la col·laboració del qual avui aquest país és pioner en l'aprofitament de les fonts d'energia renovable), Jose Lutzenberger (fins fa poc ministre de medi ambient de Brasil i gran defensor de l'Amazònia), Oren Lyons (de la nació Onondaga), Homero Aridjis (president del "Grupo de los 100"), Ted Turner (president del consell de "Turner Broadcasting System", productora de programes de TV de caire ecologista, com ara la sèrie de dibuixos animats titulada El Capità Planeta i els Planetaris), la veterana feminista Bella Abzug, la metgessa Hellen Caldicott (lluitadora contra tota mena de contaminacions), entre les més de 40 persones que hi varen parlar. També hi podem escoltar al Conseller de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, compartint la taula amb el ministre de Medi Ambient de la República Federal de Txecoslovàquia.

- Les nits del Parc Flamengo.

Però sense cap mena de dubte, les activitats amb més participació eren les celebracions culturals que cada dia es realitzaven al Parc Flamengo, entre les 8 del vespre i la matinada. Música i danses d'arreu del planeta, tradicional i moderna, rock, música de la natura, samba, reggae, jazz, ballet, afro-brasilenya, japonesa, polinèsica, espiritual, Tot però entorn d'una temàtica principal: els problemes ecològics i socials de la Terra, el surgiment d'uns nous valors que van configurant una nova manera d'entendre les relacions de la humanitat amb la natura.

Així poderem escoltar Paul Winter i la seva música on introdueix els cants de les balenes i els llops; Itamar Correia estrenant el seu nou disc "Jocs Atòmics" (en recordança del tràgic accident de contaminació radioactiva amb Cesi-137 ocorregut a Goiana l'any 1987); la percussió afro-americana de Kriya-So, Aliment i Moviment; exhibicions de "Capoeira" (art/dança marcial surgida de les lluites per la llibertat); la moderna dansa del grup suec Husmodrama representant la dansa del bosc; una mostra del carnaval del nord-est de Brasil (molt diferent al de Rio) a càrrec de Frevo-Universidade Gama Filho, amb 64 adults i 32 infants ballant a un ritme contagiós; la música "reggae" de Harold i els Caribenys; música i dansa polinèsica a càrrec de l'associació samoana d'ONG's; el ballet de la Universitat de Rio representant "Imatges

de la Terra, Imatges de la Humanitat"; la Bossa Nova, els seus orígens i la seva evolució; "una cançó per l'Amazònia", inspirada en la versió brasilera de "How many people" del beatle Paul McCartney, dedicada a Chico Mendes; la música "Maracatamba" del jacista Barrosinho";

Sessions monogràfiques tingueren lloc també a les nits del Flamengo: la nit afro-brasiler amb l'escola de samba "Quilombo" (nom dels pobles creats pels esclaus negres quan s'escapaven); el fòrum dels àngels, que va precedir la vigília nocturna de les comunitats religioses presents al Fòrum Global i on poderem escoltar al músic Dada Mabhaniilandanda cantant les seves cançons de defensa de la natura i la justícia social, el show audiovisual de Dove i la seva música terapèutica, juntament amb el director de la "Findhorn Foundation" -Graig Gibson- tocant l'impressionant instrument aborigen australià "didjeridoo"; la nit japonesa amb música i danses antigues japoneses mostrant la connexió de la humanitat amb la natura; la nit de la Comissió Indígena Internacional -INDIO'92- amb dances i músiques de diverses nacions indies de la conca amazònica, la nit del Cant de la Terra,

Les nits culturals finiren el dia 13 de juny amb l'anomenat Show de la Unitat, a càrrec de la Comunitat Internacional Bahá'í, amb la Companyia de Dansa "Meia Ponta" de Belo Horizonte i la seva cerimònia "Xavante Wa'Ya" (una

coreografia que descriu la resistència dels indis brasilers), la música i cançó andina dels "Hermanos de Sangre", la coral de l'Escola de les Nacions de Brasília i Kevi-Locke, indi de la nació Lakota (sioux) tocant la flauta tradicional i ballant la dansa dels cercles, al so del tambor, posant-se una trentena de cercles entorn del seu cos i construint al final una esfera amb tots ells, simbolitzant la unitat i fragilitat dels equilibris de la biosfera.

- la clausura del Fòrum Global'92.

La darrera nit al Parc Flamengo fou especialment emotiva. A la platja de Flamengo es va celebrar una gran festa amb la participació de molts artistes que havien estat presents al Fòrum. Es pot destacar l'espectacle muntat per la "Toghter Foundation" on es combinava la música, les paraules i les imatges generades amb un canó laser i projectades tan sobre una immensa pantalla com sobre els arbres i edificis que voregen el Parc Flamengo, tot tenint com a tema central la necessitat d'engatjament en la lluita per a la preservació de la diversitat biològica i cultural del planeta. Davant l'assistència de molts milers de persones, una representació de les ONG's del planeta va acompanyar, des de l'escenari, la lectura solemne de la Carta de la Terra, tot fent una crida al compromís personal i col·lectiu en els principis allí esmentats.

Josep Puig i Boix

DECLARACIO DE RIO DE JANEIRO DE LES ONG'S (*)

Nosaltres, ONG's d'arreu del món, xarxes nacionals i internacionals i moviments socials, reunits a Rio de Janeiro en la Conferència de les Nacions Unides pel Medi Ambient i Desenvolupament -CNUMAD- i en el Fòrum Global, afirmem els nostres compromisos per al futur:

1. Som conscients de la contradicció del present model dominant de civilització, injust i insostenible, que s'ha bastit sobre el mite del creixement il·limitat i sense tenir en consideració els límits finits de la Terra.

Per això entenem que la salvació del planeta i dels seus pobles, presents i futurs, requereix la creació d'una nova civilització, basada en una ètica que estableixi i defineixi els límits, i que defineixi i estableixi la prudència, la cura i el respecte de la diversitat, la solidaritat, la justícia i la llibertat. Nosaltres subratllem fermament la impossibilitat d'assolir un desenvolupament sostenible sense la lluita compartida amb els sectors més desvalguts i exclosos de la societat, contra la pobresa i contra els processos d'empobriment.

2. Refusem fermament que el concepte de desenvolupament sostenible sigui limitat a la simple dimensió econòmica, i restringit a l'aplicació de noves tecnologies i a la subordinació de cada nou producte a les lleis del mercat. Permetre tot això vol dir perpetuar la pobresa i la riquesa estructurals, ocasionades pel model dominant de civilització, que nosaltres denunciem.

Per assolir societats sostenibles afirmem que els països rics tenen el deure de ralentir, estabilitzar i fins i tot reduir la seva taxa de creixement, de manera que els altres països puguin exercir el seu dret a cercar i assolir condicions de vida dignes pels seus pobles, garantint plenament els seus drets civils. Pel que fa a les dones, el garantiment del control sobre les seves vides ha d'ésser una premissa per a qualsevol acció que englobi població, medi ambient i desenvolupament.

3. Declarem que la majoria de països de l'hemisferi nord són els principals responsables de la degradació del planeta i de la pobresa; però també que a l'hemisferi sud els governs, les corporacions transnacionals, les institucions

reguladores internacionals, els bancs i les èlites locals s'uneixen per a reproduir el mateix model fracassat i insostenible, que és passivament acceptat per una part de la societat.

Tenim consciència que les velles relacions Nord-Sud - fonamentades en la desigualtat, la dominació i la confrontació desigual - ja no són tolerables. Això ens posa davant d'un desafiament comú: treballar, tot juntant les forces socials que aspiren a canviar, contra aquelles forces que volen mantenir aquest statu-quo i contra els mecanismes que creen aquestes injustícies.

4. La Cimera de la Terra ha frustrat les expectatives que ella mateixa havia desvetllat en la humanitat. Ha romàs sotmesa als poderosos interessos econòmics dominants i a la lògica del poder encara vigent. El procés de la CNUMAD ha demostrat que, a despit de la retòrica oficial de les autoritats, la majoria dels governs han estat incapaços d'escoltar les ONG's i els clams de la societat civil internacional.

No obstant això, hem de fer èmfasi dient que la Conferència no ha estat pas un fracàs total. Hi ha habut posicionaments diferenciats entre països: en molts casos la ciutadania i l'opinió pública feren avançar les posicions dels governs. També s'ha manifestat un progrés innegable de conscienciació i de cohesió entre aquelles persones que, en els seus respectius continents, lluiten contra la pobresa i per un veritable desenvolupament.

5. Denunciem el fet que les grans corporacions transnacionals s'hagin convertit en un poder per sobre de les nacions, en connivència amb molts governs i institucions públiques internacionals, i que es presentin com campiones del desenvolupament sostenible. Si no volem que la sobirania dels nostres països ni que els principis ètics de les NNUU siguin definitivament

desacreditats, és urgent l'establiment d'un control democràtic sobre les grans corporacions i sobre el que s'anomena mercat lliure. Solament creurem en el seu pretés i actual compromís en el desenvolupament sostenible, quan hagin renunciat, de fet i en la pràctica, al mite del creixement il·limitat.

6. Quan mirem les nostres societats veiem el llarg camí que ens queda per recórrer. Les persones que es beneficien del creixement econòmic no estan disposades a renunciar als seus patrons de consum; les que aspiren a assolir un dia aquells patrons, donen suport al desenvolupament, costi el que costi; i mentrestant moltes de les que estan per dessota de les mínimes condicions de vida ni tan sols poden expressar els seus desitjos.

Hem après que les societats sostenibles es construeixen a partir de la iniciativa i de la participació de grups, comunitats locals i pobles. Valoritzar les petites experiències i solucions, promoure-les a escala regional, dels països i del món és part integral del nostre desafiament.

Per contraposició a les propostes d'integració dels països del Sud en blocs a través dels mecanismes del mercat, proposem com alternativa democràtica la integració dels seus pobles en la lluita per un futur comú de justícia i democràcia.

El nostre objectiu continua essent la justícia en el sí de cada nació i entre les nacions. En nombroses ciutats i àrees rurals, la població ja ha perdut el seu dret a un medi ambient saludable. Definitivament no volem que la exclusió ambiental s'afageixi a l'exclusió social que ja hem condemnat.

7. En un món de crisis múltiples, per escapar del poder econòmic que determina els nostres desitjos i el nostre futur, i per escapar del poder polític amenaçador, allunyat i que no té res a veure amb les aspiracions dels pobles, ens sentim temptats de refugiar-nos en les nostres particularitats ètniques, culturals i religioses. La nostra missió és transformar en riquesa aquesta diversitat cultural, lingüística, ètnica, de gènere, institucional i política.

El nostre repte immediat més gran no és altre que implementar i reforçar les accions, les dinàmiques i les articulacions

que, a partir de les necessitats dels nostres pobles, elaboren progressivament una perspectiva i un projecte comuns. Per tant, es fa necessari millorar la conscienciació, l'educació, l'organització i l'articulació de la societat civil nacional i internacional. No tenim el dret d'esperar el 50è aniversari de les NNUU per transformar aquest projecte en realitat. Contràriament, l'any 1995 ens oferirà l'oportunitat de fer balanç de tot el que haurem fet al llarg dels propers tres anys, i serà un punt de trobada per a nous desafiaments.

8. Parlar de medi ambient i desenvolupament vol dir parlar de la vida com un tot. En un intent d'abraçar aquesta totalitat, l'hem descomposat, aquests darrers dies, en un seguit de temes: clima, biodiversitat, boscos, "cerrados", deserts i zones àrides, aigües dolces i oceans, residus tòxics, nuclear, energia, pesca, qüestió urbana, condicions de treball a la indústria, reforma agrària, agricultura sostenible, noves tecnologies, comunicació, pobresa, violència urbana i rural, racisme, militarisme, població, qüestió indígena, mainada i adolescència, corporacions transnacionals, GATT, FMI, Banc Mundial, mecanismes globals de decisió i educació ambiental.

Ens ha mogut, al llarg dels debats i en la redacció dels nostres compromisos, el sentit de la nostra responsabilitat per totes les persones que, igual que nosaltres, lluiten per un món millor i a favor dels pobles oprimits i abandonats. Afirmem el nostre compromís de lluita per ells i amb ells. I lluitar "per ells i amb ells" significa defensar el medi i la natura que, com ells, són emprats com matèries primeres que es poden esgotar. Aquests són els compromisos que reafirmem com punt de partença vers el futur, en aquesta meravellosa i ferida ciutat de Rio de Janeiro, Brasil.

(*) Aquest document redactat pel Fòrum d'ONG's Brasileres, ha rebut el suport de la Xarxa del Tercer Món, l'Aliança dels Pobles del Nord sobre Medi Ambient i Desenvolupament i ENDA-Tercer Món; ha estat aprovat per totes les entitats presents al "Fòrum Internacional d'ONG's i Moviments Socials - Compromisos pel Futur". L'organització cívico-política ecologista catalana ALTERNATIVA VERDA, present al Fòrum, és una de les ONG's que va aprovar aquesta Declaració.

La versió catalana del document original, redactat en portuguès, anglès i francès, ha estat feta pel Centre de Documentació d'AV. Solstici d'estiu de 1992.

DOCUMENTACIÓ

- A DAY IN THE LIFE OF MOTHER EARTH: A Special Earth Summit Issue of World Report, Los Angeles Times, may 26 1992.

- AGENDA VERDE: Principios y Proposiciones Políticas del Grupo Los Verdes en el Parlamento Europeo sobre el Medio Ambiente y el Desarrollo con ocasión de la Conferencia de las Naciones Unidas Sobre el Medio Ambiente y Desarrollo (CNUMAD) que se Realizará en Río de Janeiro, en junio 1992, Green Papers (6), abril 1992.

- CALENDARIO OFICIAL FORUM GLOBAL 92, Rio de Janeiro, junho 1-14 1992.

- EARTH SUMMIT BRIEFINGS, Third World Network, No.1-22, Rio de Janeiro, 1-14 June 1992.

- EARTH SUMMIT BULLETIN: A Daily NGO Bulletin on the Proceedings of the U.N. Conference on Environment and Development, Island Press and International Institute for Sustainable Development, Vol. 2, No.1-12, Rio de Janeiro, 1-14 June 1992.

- EARTH SUMMIT TIMES: The Official Newspaper of Record for the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 29 May-15 June 1992.

- FINAL STATEMENT OF THE FIRST EARTH MEETING OF GREENS IN RIO DE JANEIRO, First Planetary Green Meeting, Rio de Janeiro, 30-31 May 1992,

- NETWORK '92: Independent Sector, num.1-17, The Centre For Our Common Future, Geneva, August 1990-May 1992.

- NGO'S TREATIES, International NGO's and Social Movements Forum: Commitments for the Future, Rio de Janeiro, 1-15 June 1992,

- PROGRAMA YA WANANCHI: Plan de Acción de los Ciudadanos para el decenio de 1990, Conferencia Mundial de ONG en relación con la Cumbre de la Tierra de 1992 "Las Raíces del Futuro", Paris, 17-20 de diciembre de 1991.

- RESOLUTION B3-0661/92/rev. OF THE EUROPEAN PARLIAMENT ON THE UNITED NATIONS CONFERENCE ON THE ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT (UNCED), 15 May 1992.

- TERRA VIVA: El diario independiente de la Cumbre de la Tierra, num.0-12, Rio de Janeiro, 2-15 junio 1992.

- THE EARTH SUMMIT: Financial Times Survey, June 2 1992.

- VIVRE AUTREMENT: Contre la pauvreté et pour un développement environnemental, ENDA, num.1-13, Rio de Janeiro, 1-14 juin 1992.

- WOMEN'S ACTION AGENDA 21 & FINDINGS OF THE TRIBUNAL, Official Report of the World Women's Congress for a Healthy Planet, Miami, Florida, 8-12 November 1991.

(La documentació aquí referenciada és disponible per a la consulta al Centre de Documentació d'AV)